

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.
TELEFON STEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži ~~manj~~
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 18.932.

„Odbaci se!“

Danes, ko se v javnosti razpravlja o zakonskem načrtu o sodnikih in v zvezi s tem o dobri organizaciji sodne službe, bi bilo še veliko bolj potrebno, da bi javnost posvetila tudi svojo pozornost razsodbam državnega sveta.

Najvišje sodišče v državi je ta državni svet in njegove razsodbe so merodajne za vse druge razsodbe. Morale bi zato izpolnjevati naše sodstvo in ga izboljševati. Tega svojega najvišjega namena pa ne morejo doseči, ker pri zavrnitvah pritožb ne navajajo nobenega argumenta. »Odbaci se,« to je vsa razsodba in v tem je tudi obsežen glavni in adločilni nedostatek državnega sveta.

Zakaj dobra razsodba je samo tista, ki s svojo tehtnostjo prepriča pritožitelja, da je bila njegova pritožba neutemeljena po zakonu. Vsaka razsodba sodišča mora povečati vero v nepristranost in vestnost sodišča, zlasti pa mora doseči to negativna razsodba, ko je zlasti lajik nagnjen, da obupa v pravico.

Jasno pa je, da ljudstvo nikdar ne more imeti prave vere v pravico sodnije, kadar ni trdno prepričano, da vsaj na najvišjem sodišču dobi pravico in da je vsaj tu vsaka zmotna izključena. Zlasti velja to za naše kraje, ker smo tudi že pod Avstrijo videli, da je najvišje sodišče tudi najvišji razsodnik. Spominjamo le na tožbe z ozirom na državne osnovne zakone, ko je dobil Slovenec proces tudi v narodnostnih in šolskih stvareh. Bolj važna za nas vse je bila tedaj od same razsodbe njena utemeljitev, ker je ta dokazovala, da kljub vsej germanizaciji, kljub vsem krivicam in zapostavljanjem še veljajo osnovni državni zakoni in da ima tudi v nemški Avstriji Slovenec pravico gojiti svojo narodnost.

In kako silno bi dvignil državni svet avtoriteto državne misli, če bi bral kdaj naš državljan v njegovi razsodbi, da je bila pritožba utemeljena, ker velja v Jugoslaviji po ustavi vsem državljanom zamenljiva enakopravnost. Tedaj bi jugoslovanski državljan spoznal, da ni enakopravnost le na papirju, temveč da je to živ in veljaven zakon, ki ima svojo polno veljavo če nikjer drugod, pa pri najvišjem sodišču.

Dobro sodstvo je najboljša opora države, ker dobro sodstvo propagira državno avtoriteto z najbolj učinkovitim sredstvom, z dokazom, da vlada v državi pravica. Lakonična utemeljitev razsodbe, ki je pravzaprav obsežna v formuli »odbaci se,« pa te naloge ne izvršuje. Ljudstvo mora pri taki razsodbi misliti na površnost, on ne more verovati v vestno presojo spornega predmeta, ker ne dobi odgovora na vprašanje, zakaj je bila pritožba odklonjena. Zato je slaba vsaka razsodba, ki na to vprašanje ne odgovori.

Zlasti pa je potrebno, da preneha državni svet s svojo lakonično prakso, ker javnost ve, da leži pri njem na tisoče in tisoče pritožb. Vsaka teh pritožb je pritožba za sebe, pa naj bo tudi drugi še tako slična. Kajti z vsako teh pritožb je zvezana usoda enega človeka ali cele rodbine in zato ne gre metati vse te pritožbe v en koš. Ljudstvo mora videti v tem omalovaževanje svojih interesov in nujna posledica tega je, da bo tudi ono omalovaževalo pomen državnega sveta. Če bo pa zgubljena vera v najvišjo instanco, bo padla tudi vera v nižje.

»Odbaci se.« V tem je ena glavnih ran vsega našega sodstva in zato se naj ta lakonična formula v resnici odbaci in razsodbe državnega sveta morajo biti tako prepričujoče ko vse druge. In takoj bo zrasla avtoriteta državnega sveta in takoj bo tu napredek našega sodstva.

Finančni odbor sprejel v načelu proračun.

Beograd, 14. decembra. Včeraj popoldne ob 4. se je nadaljevala seja finančnega odbora.

Prvi je govoril v imenu zemljoradniškega kluba Tupanjanin. Pravi o predsedniku vlade, da se je bolj posvetil lovu kakor pa posvetovanju na sejah narodne skupščine. Več je vložil fazanov kakor pa delal z narodno skupščino. Kritizira sestavo proračuna, ki je nejasen in tehnično slab. Pričakoval je od sedanjega ministrstva mnogo več, a se je prevaril. Kritizira zakon o državnem računovodstvu in govori o državnih podjetjih, zahteva da poda minister financ poročilo o njihovi bilanci. Nadalje govori o kmetijskih dolgovih in preide nato na kritiko posameznih točk ekspozice ministra financ dr. Markovića in zaključuje, da so nade, ki smo jih polagali v sedanjega ministra financ, pokopane.

Za njim govori dr. Krajač. Bavi se najprej s tehnično sestavo proračuna in pravi, da si tudi inteligenten človek mora beliti glavo, da najde, kjer je kaj skrito v tem proračunu in da mora ugotoviti, koliko točno je to, kar pravi minister v svojem ekspozitu. To je prvo delo sedanjega ministra financ, a je tako slabo, da je pobegnil, da mu ni treba braniti proračuna. Bavi se s pooblastili, ki jih je dobil minister financ v finančnem zakonu in jih ni izkoristil. Tu je najprej organizacija samouprave. Po pravilniku, ki je škandalozen, bodo samouprave prave karikature. Potrebno bi bilo, da se to vprašanje reši po vzgledu drugih držav. Minister financ si je vzel pooblastilo za reorganizacijo državne administracije, a tudi v tej smeri ni nič storjenega. Dobil je pooblastilo za organiziranje penzijskega fonda, a tudi to ni rešeno. Proračun bo končal z deficitom

720 milijonov dinarjev. Ministrstvo šum je imelo leta 1925-26 dohodkov 427 milijonov, v novem proračunu so dohodki določeni na 582 milijonov. Ze to je deficit, ker ministrstvo šum tega dati ne more. Dalje govori o državnih podjetjih, ki ne dajo državi takih dohodkov, kakor bi jih morala.

Dr. Spaho odgovarja nato na vse večje pripombe. Navaja, da res ni v ekspozitu nič rečenega o letnih dolgovih. Lahko pa izjavim, da gre za likvidacijo dolgov in so ti dolgovi že znatno manjši kakor prej. Bilo je mnogo kritike o vporabi reparacij. Minister priznava, da je bila kritika deloma opravičena. Vlada je sprejela uredbo, ki bo postavila na povsem novo podlago državno gospodarjenje z reparacijami. Kritikovala se je ukinitve nekaterih fakultet. Kadar se zahteva znižanje izdatkov, se mora nekaj tudi žrtvovati. Dr. Krajač: Imate Belje in Čukarico. Dr. Drljević: Zmanjšajte žandarmerijo, a ne fakultet. Košutić: Ne bomo dopustili, da nam v to drezate. Spaho: Ni prav, da imamo v vsakem večjem mestu po eno fakulteto, medtem ko imamo v nekaterih krajih 90 odstotkov nepismenih (!), a nimamo niti možnosti, da gradimo osnovne šole. Imamo tri medicinske fakultete in tri tehnike. Po tej izjavi nastane vrišč pri opoziciji. Dr. Spaho poudarja, da se je kritiziralo, da vlada ne vodi računa o samoupravah, a je prav ta vlada sprejela uredbo o organizaciji samouprav. O umaknitvi zakona o davkih ne more biti govora, samo je vprašanje, ali se bo mogel ta zakon 1. januarja 1929 izvesti.

Nato se je prešlo na glasovanje in proračun je bil sprejet v načelu z 18 proti 10 glasom. Prihodnja seja bo danes popoldne ob 4

ST. RADIĆ ZBOLEL.

Beograd, 14. decembra. Včeraj je za časa seje finančnega odbora postalo nenkrat Stjepanu Radiću slabo, tako da je moral zapustiti sejo in oditi domu. Temperatura mu je porasla na 38,3 stopinje. Njegova okolica se boji za njegovo zdravje.

LJUBA DAVIDOVIĆ V AVDIENCI.

Beograd, 14. decembra. Po informacijah, ki se dobivajo iz demokratičnih vsot, naj bi bil Ljuba Davidović danes popoldne sprejet v avdienco pri kralju. Ta druga avdiencia je vzbudila zelo živahne komentarje v političnih krogih.

Po zatrevanju teh krogov naj bi prišlo do koncentracijske vlade, v katero bi vstopila demokratsko-seljaška koalicija poleg radikalov in demokratov. Toda vse to so kombinacije, ki jih delajo Davidovićeve prijatelji in o katerih zlasti radi sanjarijo naši esdeesarij. Naj sanjajo!

FINANČNI MINISTER V BERLINU.

Beograd, 14. decembra. Minister financ dr. Marković ima obenem s svojim zdravljenjem v inozemstvu nalogo, da uredi vprašanje naših financ s sklenitvijo novih posojil. Včeraj je v Beograd prispela vest, da je Marković v Berlinu. To se spravlja v zvezo z vprašanjem sklenitve novega posojila v nemških markah.

Poučeni krogi ne izključujejo, da se bo razen tega posojila najelo še drugo v Angliji in Ameriki, ki bi služilo v promelne svrhe.

NEPOTREBNE HUIJKARIJE.

Rim, 14. decembra. Zaradi prepovedi, da nekateri italijanski listi ne smejo v Jugoslavijo, naziva rimski tisk Jugos-

slavijo vredno naslednico habsburške monarhije. »Lavoro d'Italia« piše: Mi bomo še nadalje ostro kritizirali stališče, ki ga zavzemajo Borojevićevi vojski in nevhvalečni drački in valonski brodolomci.

FRANCOSKO - JUGOSLOVANSKA TRGOVINSKA POGODBA BO V KRAJEM PODPISANA.

Pariz, 14. decembra. Listi javljajo, da bo v kratkem podpisana francosko-jugoslovenska trgovinska pogodba.

TAJNO POTOVANJE BETHLENA V RIM

Budimpešta, 14. decembra. Predsednik madjarske vlade Bethlen je odpotoval preteklo nedeljo iz Zeneve v Rim, ker se je bil prej dogovoril za sestanek z Mussolinijem. Bethlen je odpotoval v spremstvu ministra prosvete Klebelsberga.

Madjarski listi prinašajo glede na to vest vladni demanti, v katerem je rečeno, da Bethlen ni v Italiji, temveč je ostal v ženevski okolici. Opozicionalni listi poudarjajo, da se res ne da ugotoviti, kje je sedaj Bethlen, ako pa se lahko verjame angleškemu tisku, je Bethlen v Italiji. Zdi se, da hoče madjarska vlada Bethlenovo bivanje v Italiji prikriti.

VELIKE KOMUNISTIČNE DEMONSTRACIJE V PARIZU.

Pariz, 14. decembra. Predsinočnim je prišlo do velikih komunističnih demonstracij pred občinskimi poslopjem. Demonstracije so nastale zaradi tega, ker je pariška občina odpustila vse komunistične delavce, ki so bili zaposleni pri podzemski železnici.

Srbijanci proti izenačenju davkov.

Beograd, 14. decembra. Vsi srbijanski poslanci so včeraj razpravljali o vprašanju davka na dohodke. Poslanci iz Srbije odločno zahtevajo, da se ta člen o izenačenju davka umakne ali pa se umakne sploh ves zakonski načrt. Vlada je v zagoni, ker ne ve, kaj naj napravi, ako ga umakne v Srbiji, ga mora ukiniti tudi v ostalih krajih. Bali se je, da srbijanski poslanci ne bodo hoteli sprejeti nobenega novega davka, ki ni obstojal v Srbiji in da ne bodo hoteli sprejeti tudi povišanja in tako bi ves zakonski projekt postal odveč.

V Beogradu je veliko število poslancev, ker se danes sestane Narodna skupščina. Čeprav je na dnevnem redu samo določitev dnevnega reda za prihodnjo sejo, se pa vendar pričakuje, da bo seja živahna.

BOJ ZA IZENACENJE DAVKOV.

Beograd, 14. decembra. Včeraj je bila seja davčnega odbora in se je nadaljevala diskusija o členih, ki govore o načinu porazdelitve davkov. Sprejeti so bili členi 104—110 z malimi shilističnimi izpremembami. Členi, ki govore o porazdelitvi davka na dohodke, so bili rezervirani, ker se bo o njih razpravljalo v radikalnem in demokratskem poslanskem klubu. Predsednik davčnega odbora Šečerov je izjavil novinarjem, da bo v treh sejah davčni zakon popolnoma preložen, razen členov, ki so rezervirani in ki so v celem zakonu tudi najvažnejši.

TUDI ZEMLJORADNIKI PROTI VEČJIM DAVKOM V SRBIJI.

Beograd, 14. decembra. Zemljoradniški poslanec Voja Lazić je referiral včeraj v svojem klubu o delu davčnega odbora. Popoldne je dal v imenu zemljoradniškega kluba to-le izjavo: **Dohodninski davek se po vladnem zakonskem predlogu ne more sprejeti.** Ta davek je odveč in nepravilen, ker vnovič obdavčuje objekte in posle, ki so že enkrat obdavčeni. Zato ga je treba črtati tudi tam, kjer sedaj obstoja. Ako se iskreno želi progresivno obdačenje onih, ki mnogo in lahko zaslužijo, se lahko to stori z drugimi odredbami in davki brez tega. V imenu zemljoradniškega kluba bom predlagal predsedniku davčnega odbora, da se dohodninski davek izpusti iz zakonskega predloga o neposrednih davkih.

PRED DEMISIJO BOLGARSKE VLADE.

Sofija, 14. decembra. V vladnih krogih se govori, da bo podal Ljapčev v kratkem ostavko, morda takoj, ko se povrne iz Zeneve bolgarska delegacija. Veruje se, da bi v tem slučaju Ljapčev zopet sestavil novo vlado. Kakor pišejo listi, se nahaja »demokratski zgovor« pred razpadom in Cankov se pripravlja, da s pomočjo »zgovora« prevzame oblast v državi.

CHAMBERLAIN SVETUJE MUSSOLINIJU POMIRLJIVOST.

London, 14. decembra. Angleški veleposlanik, ki se vrača v Rim, je dobil navodila od Chamberlaina, da razloži Mussoliniju potrebo večje umerjenosti v zunanji politiki.

POLJSKA KUPUJE OROŽJE.

Bruselj, 14. decembra. Pri tvornici za izdelavo vojnega orožja je naročila poljska vlada orožje in municijo za 100 milijonov zlatih frankov.

Kovi oblastni davki.

PREDSEDNIK LJUBLJANSKE OBLASTI

Včeraj dopoldne je sprejel predsednik ljubljanske občinske skupščine g. dr. Natlačen ljubljanskega dopisnika »Dutarnje-ga lista« in našega sodelavca in jima povedal o delovnem programu bodočega zasedanja ljubljanske občinske skupščine sledeče: »Glavno delo bo obravnavanje proračuna za leto 1928. Proračun bo znašal nekaj nad 60 milijonov dinarjev. Stroške bomo pokrili deloma s krediti, ki jih je država z uredbo ministrskega sveta o prenosu poslov na občinske samouprave deloma že delegirala občinskim samoupravam, deloma pa jih bo delegirala tekoči proračunski leti.

Dalje se bodo krili stroški s kinematografske takse, ki znaša 50% državne takse. Dones te takse je preračunan na 600.000 Din letno. Uvedli bomo dalje 100% doklade na državno trošarino na alkoholne pijače in pa posebno oblastno takso na plesne prireditve, ki bo znašala za vsako prireditev 250 Din. Vpeljali bomo tudi takso na obisk nočnih lokalov po 24. uri (bari itd.) in sicer po 10 dinarjev za osebo. Družbe, ki so zavezane javno polagati račune, bomo obremenili s posebno 25% doklado na državni davek od dobička. Tudi premogovno produkcijo bomo prijeli in nalčili po 5 Din davka na vsako tono oči-

DR. NATLAČEN O NOVM PRORACUNU.

ščenega premoga. DAVEK na premog bo nesel po statistiki od leta 1926 oblastni blagajni 6.600.000 Din. Oblast bo skrila vse, da se ta davek ne bo prevladal na konzumente, kar bi bilo tudi z ozirom na ogromne dobičke, ki jih izkazujejo zlasti premogovniki in ljubljanski oblasti, popolnoma neopravičeno. A tudi če bi se ta davščina prevladala na konzumente, ne bi bila preobčutna, ker bi znašala zvišana cena za srednje gospodinjstvo komaj 10 do 15 Din. Tudi industrija s to davščino ne bo posebno prizadeta, ker znaša odstotek industrijske uporabe premoga komaj eno četrtino celokupne produkcije.

Predsednik kluba občinskih zastopnikov SLS dr. Brečelj bo jutri stavil predlog radi ljubljanskega vseučilišča. V tej zadevi bo skupščina nastopila solidarno in bodo vse stranke protestirale proti vsaki okrnitvi ljubljanskega vseučilišča in zahtevale izpopolnitev vseučilišča, ki se mora dotirati razmeroma tako kakor v Zagrebu in Beogradu. V proračun pa bo postavljena večja vsota za zgradbo lastnega vseučiliškega poslopja.

Oblastnemu odboru utegne biti predloženo kakih 20 predlogov gospodarskega značaja.

H. S. S. in S. L. S.

V.

Ko je priredil »Ljubljanski Zvon« koncert v Beogradu, je zbilaj »Slovenec« nesluha vice o sprejemu na dvoru. Mnogo k vsemu temu pa so pripomogli liberalci sami, ki niso znali zakrivati, da jim je na vse njih plitko vseslovanstvo samo sredstvo, s katerim so hoteli dražiti Dunaj in pa klerikalce. Resne misli, odkrite besede ni bilo dobiti od njih. Demonstrirali so s tako neresnimi predlogi, da se je vnaprej vedelo, da so samo za v zrak. V deželni zboru n. pr. so hoteli postaviti predlog, da naj se uvede na ljubljanski realki pouk rušine. Sama prazna demonstracija, o kateri so mogli vedeti vnaprej, da ne bo v tedanjih razmerah povzročila nič drugega nego to, da bi poslal Schwarz na Dunaj za nje piko in še bolj povzdignil klerikalce.

V Kočevju se je par let pred vojno nekaj zganilo. Nemci so zagnali krik o pobuni, kateri na čelu stoji slovenski kaplan. Nekli klerikalni državni poslanec je napisal v »Slovenec« članek, v katerem je dal prav kočevskemu kaplanu in ga bodril, da naj vstaja v boju za slovenske pravice proti nemškim krivicam. Toda škofski ordinarijat v Ljubljani in izvršilni odbor SLS sta se pretresla. Kaplan je bil v par dneh premeščen iz Kočevja, šušteršič pa je v seji strankinega izvršilnega odbora pregovoril dotičnega poslanca, da je drugi dan po listi seji v »Slovenec« z novim člankom ublažil svoj prvi članek, to se pravi po domače, da je preklekal.

Za časa balkanskih vojn je pokojni poslanec dr. Zitnik napisal več lepih člankov, iz katerih je dihala res pravo jugoslovanstvo. Šušteršič je grmel in vedno pripovedoval, da mu na Dunaju v vsakem ministru, v katero pride, pomele te članke pod nos. Dosegel je, da je »Slovenec« z drugimi članki prebrnil dr. Zitnikove.

To so samo drobci iz tistih dni, ki kažejo, da je vsa slovenska politika tistih let balancirala na zelo labilni deski velike oportunitete. — V ječi smo, to vemo, ven ne moremo, napravimo si zato tu notri življenje kar najbolj udobno. — To, da smo bili v ječi, to je vedel in se zavedal vsak. Tako pošteni in zavestni smo bili, da nismo trdili, da smo v raju. Samo za nekaj smo bili gluhi, da nismo slišali, da vstaja in se glasi po Evropi nacionalno vprašanje in pa, da nismo videli, da zabija Nemec v našo zemljo kole za graditev mostu do Trsta. Ta most bi tekel preko nas.

Na dveh poljih se je mnogo delalo. Cerkev je razvijala intenzivno delovanje za povzdigo verskega življenja med ljudstvom in za takojšnjo zamoritev vsakega svobodomiselnega pojava med Slovenci. Smernice politike SLS pa so šle za tem, da se dežela kolikor najbolj mogoče gospodarsko dvigne. V tedanji liberalni stranki pa so se začeli tedaj že kazati znaki razkrajanja, katero so v prvi vrsti povzročili neuspehi v bojih proti klerikalcem in pa prihod mladih sil v stranko. Te mlade sile so bile nacionalno revolucionarne, zahtevale so tudi več podrobnejšega dela in manj fraz.

Krivično bi bilo, ako ne bi omenil, da s

tako mrtvo slovensko in slovansko politiko v SLS niso bili vsi pristaši te stranke zadovoljni. Nekateri pokloni proti Dunaju in nekateri klobute, ki jih je dal Dunaj, to je začelo dajati misliti, da tu ni vse v redu in da tako ne more naprej. Iz krogov slovenske duhovščine so se začeli najprej slišati protiglasovi, ki so se združili v protigibanje, v katerem na čelo se je postavil župnik Janez Kalan. Tudi dijaštvo se je začelo oglašati in objavilo v svojem glasilu »Zora« prve tozadnevne radikalne klice.

Takrat je prišla z Dunaja še skrivnostno šepetana beseda in za njo program: prestolonaslednik Franc Ferdinand. Tudi Radić v Zagrebu je poslušal.

* * *

Okolica avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda je po jezuitih raznesla skrivnostno vest, da se prestolonaslednik temeljito in resno peča z mislijo ureditve in preureditve narodnostnih vprašanj v Avstriji, predvsem vprašanja južnih Slovencev. Govorilo se je o federativni ureditvi monarhije. Na Dunaju so težo nacionalnih vprašanj v monarhiji bolj občutili, kot smo se mi zavedali. Načrti, izneženji iz neposredne okolice prestolonaslednika, so imeli namen vzbuditi upanje in zaupanje v njegovo osebo, obenem pa naj bi bili konkretni načrti, ki so govorili o bodoči federativni ureditvi monarhije, kar naj bi bilo preventivno sredstvo proti zlomu monarhije in proti nacionalni misliji Srbije.

Razumljivo je, da so te vesti o prestolonaslednikovi načrtih našle v Sloveniji v krogu pristašev SLS velik in globok odmev. Prestolonaslednikova osebnost je zrastle v obeh naših katoliških politikov do mislijskega poznavanja. Saj je bilo tudi prvič, da se je ozrla tako visoka osebnost z Dunaja na Slovence in jim obetala boljše narodno bodočnost. Poleg tega pa so se našli takoj ljudje, ki so ovili prestolonaslednikovo osebo z glorio svetniške pobožnosti, pravičnosti in vzornega družinskega življenja. Vse to je močno vplivalo.

Sušteršič in Krok sta se takoj po teh vestih vsmerila proti bratom Hrvatom. Cini dalje in pogostejše je bilo slišati od njiju, da je bodočnost Slovencev v monarhiji tesno združena z bodočnostjo Hrvatov in da gredo peti samo ramo ob ramo, roko v roki s Hrvati.

V resnost Franc Ferdinandovih načrtov se pri nas ni samo verovalo, ampak tudi globoko zaupalo. To zaupanje je rodevalo samozavest, ki je bila vzrok, da se je Srbe izven meja monarhije še bolj omaloževalo in prav nič upoštevalo. Na močnost, da bi evropski imperijalizem in nacionalizem mogel razdrobiti avstrijsko monarhijo, na to močnost naši politiki niso verovali, zato ne najdemo te močnosti upoštevanje v nobenem njihovih računov.

V tej točki se je znašla SLS na isti liniji s St. Radićem.

On v revolucijo ni verjel, ker ni hotel, ali pa je ni hotel, ker vanjo ni veroval? Zakaj ni veroval v revolucijo v Rusiji? Ker je bil legitimist s celo svojo zapadno evropsko demokratsko ideologijo, s katero se je znašel

v ideologiji reakcije. Jaz ne morem z nekim neizumljenim psihofotografskim aparatom pogledati v Radićevo dušo in najti tam notri to, kar je on kot nacionalist, ne da bi se upal povedati, najinimneje hotel. Sedež pa po njegovih cesarskih govorih in člankih, brez prekida, vedno, še za časa vojske, morem ardit, da on razpada Avstro-Ogrske in s tem oprostitev Hrvatov od monarhije, ni hotel. To je bila skezi celo njegovo življenje dosledna njegova linija, dosledna, kakor nobena druga razen te, ki to prvo pojasnjuje, katere pa se današnji meščanski Radićevi nasprotniki nikdar, ali zelo redko spominjajo, namreč: avstro-slovanski fevdalizem. Ne trializem, kakor so ga hoteli najprej frankovci, temveč federativno ureditev monarhije, ki naj bi ostale Slovence v monarhiji rešila od dunajskega centralizma, Hrvate in prečunske Srbe pa z njimi ujedinila. Za tem je šel Radić, to je bila njegova glavna teza.*

* Avg. Cesarec, »Knjiž. Republika«, Br. 1. G. 1., št. 25-26.

(Dalje prih.)

ITALIJANSKO - JUGOSLOVANSKO NASPROTJE IN LIGA NARODOV.

Dva dogodka zadnjih dni v Ženevi je treba podčrtati: prvi pogovor francoskega zunanjega ministra Brianda s italijanskim delegatom Scialojem, drugi pa debato o ukrepih, ki naj bi dovoljevali Ligi narodov, da naglo in uspešno posreduje v slučaju ostrega spora ali vojne nevarnosti.

Ti dve dejstvi zadoslučita, da se pokaže, da se Liga narodov še vedno bavi predvsem s krizo, ki bi se mogla vsak trenutek razviti iz italijansko-jugoslovenskega nasprotja.

Vprašanje je, ali hoče Liga položaj med obema državama izboljšati.

Francija je s svoje strani že veliko naredila s tem, da je ponudila raznim državam, in prav posebno še Italiji kot zgled mirovne pogodbe, ki jo je podpisala z Jugoslavijo.

Toda skušnja je dokazala, da to nikakor ne zadostuje in Italija ne samo, da ni sledila temu zgledu, temveč je nasprotno odgovorila na ta pakt miru z vojnim paktom, ki ga je sklenila z Albanijo.

Kot je razvidno, skuša sedaj g. Briand direktno vplivati na Italijo. Seveda ni go- tovo, ali bo v tem uspel.

Treba je torej misliti tudi na druga sredstva. Predvsem je treba poskusiti, da se okrepí praksa obligatne abitacije, bodisi na ta način, da še več držav pristopi k arbitražni klavzuli, ki jo vsebuje člen 36. pakta mednarodnega razsodišča v Le Haye, bodisi, da se izdela panevropska pogodba v istem duhu.

V »La Revue des Vivants« poudarja francoski senator g. de Jouvenel prav posebno to potrebo. Istega mišljenja je tudi g. Briand.

V interesu vse Evrope bi bilo želeli, da prepriča vse inozemstvo o pravilnosti teh idej in da sledijo vse države Franciji na tem najsigurnejšem potu do trajnega in definitivnega mira.

Br.

Politične vesti.

— Enkrat bo nemara vendarle res! Tako si misli esdeerski popoldnevnik in neustrašeno nadaljuje svoja prorokovanja. Vendar pa že malo manj bojevit, ker mu gredo naša izvajanja očitno na živce. Tako piše včeraj le še o božičnih križih in težavah g. Vukičevića. Če misli esdeerski popoldnevnik, da bi mogli biti namišljeni križi obliž za dejanske križe in težave, v katerih se še z muko in težavo ohranja seljačka demokracija, potem mu to naivno tolažilo iz srca radi privoščimo. Še bolj pa privoščimo hiperkritičnim bralcem »Slov. Naroda«, da bodo še nadalje vsako popoldne Italij o bližajoči se vladni krizi in tako enkrat morda vendarle spoznali, kako sijajno je informiran njihov ljubljanski.

— Ameriški in angleški poslanik zahtevata kaznovanje dijaških izgreznikov. Kakor smo že včeraj poročali, so postali žrtve dijaških izgreznov v Rumuniji tudi ameriški in angleški državljani. Tako tudi ameriški kapitan Keler. V sled tega sta intervenirala ameriški in angleški poslanik v zunanjem ministertvu ter zagrozila z represalijami, če ne bodo povzročitelji nemirov v Vel. Varadinu in drugih rumunskih mestih strogo kaznovani. Rumunska vlada je nato izdala obsežne odredbe, da se ne bi mogli več ponoviti protidržavski in protimadžarski nemiri. Nadalje je rumunska vlada odredila disciplinarno preiskavo proti vsem uradnikom, ki

niso preprečili nemirov ali celo pri njih sodelovali. Aretirani dijaški pridejo pred sodišče in se je že prva razprava vršila. Obtožen je bil dijak Bordeaux, da je napadel tri vojake. Ko so bili ti vojaki zaslišani kot prič, so izjavili, da je dijak metel kamenje na neko hišo in ne na nje. Na podlagi te komične izpovedbe vojakov je bil dijak oproščen, ko da je v Rumuniji običajna stvar metanja kamenja v hiše. — Dijaki groze z generalno stavko, če ne bo takoj vseh 200 zaprtih dijakov izpuščenih. Po vsej verjetnosti bosta morala angleški in ameriški poslanik še enkrat intervenirati, če v resnici hočeta, da bodo krivci krvavih in barbarskih nemirov kaznovani.

— Pogajanja za belgarsko posojilo pri Zvezi narodov — brezuspešna. Svet Zveze narodov je prošnjo bolgarske vlade za posojilo odložil na prihodnje zasedanje. Pri tem je igral veliko vlogo tudi dolg Belgarske Nemški diskontni družbi, ki je leta 1914 posodila Belgarski 270 milijonov zlatih levov. Sedaj je nemška družba zopet prijavila svoje terjatve in Svet Zveze narodov je priznal upravičenost terjatve. Nesoglasje je nastalo tudi glede zahteve Zveze narodov, da mora postati Belgarska narodna banka zasebna delniška družba. Belgarska vlada je končno hotela imeti 12 milijonov funtov posojila, dočim je pripravljena Zveza narodov dati le 4 milijone. Iz vseh teh vzrokov ni prišlo do sporazuma.

— 48. zasedanje Sveta Zveze narodov zaključeno. Rešitev poljsko-litovskega spora pomeni brez dvoma lep trijumf za Zvezo narodov. Vsi veliki listi to tudi poudarjajo in pišejo, da pomeni ravno zaključeno zasedanje največjo zmago, ki jo je dosedaj Zveza narodov dosegla. Edino italijanski listi skušajo omaloževati uspeh Zveze narodov. Pišejo, da je bil poljsko-litovski spor likvidiran samo vsled tega, ker je Pilsudski zagrozil z vojno in da je Zveza narodov pred to grožnjo likvidirala. To pa nikakor ni res. Spr je bil rešen pravzaprav že s prihodom Pilsudskega. Nad vse značilen je tudi prizor, ki se je odigral po zaključitvi nočne seje. Ko je bila resolucija sprejeta, je stopil Pilsudski k Voldemarasu in mu dejal: »Moja želja je, da Vam v znak sporazuma podam roko.« Voldemaras je bil očitno razburjen in je iskreno stisnil Pilsudskemu roko. — Še bolj jasno pa govori pismo Stresemanna. Ta je namreč poslal predsedniku zasedanja pismo, v katerem ga onozarja na govorice, ko da bi grožnja Pilsudskega povzročila rešitev spora. To pa ni res in zato presi predsednika zasedanja, da s posebnim pismom to vest demantira. Predsednik je to tudi storil in s tem je uspeh Zveze narodov nedvoumno dokazan.

— Razečarjanje v Litvi. Politični krogi v Kovnu so silno razočarani, ker se je Voldemaras na svojo roko odločil, da odpravi vojno stanje s Poljsko. Do zadnjega so bili vsi politični krogi v Kovnu prepričani, da je sporazum s Poljsko le utopija in da ne bo pustil Voldemaras kljub prijtiški velesili. V Kovnu vlada vsled tega velika razočaranje. Krščansko-demokratski blok napoveduje zato veliko akcijo proti Voldemarasu. Blok je tako razburjen, da smatra Voldemarasa za večjega političnega zločinca ko socialnodemokratskega voditelja Plehatisa, ki ruje na poljskem ozemlju proti sedanji litovski vladi. Opozicijski tisk konstatira seglasno, da je z odpravo vojnega stanja Litva priznala Poljski Vilno. Splošno vlada v Kovnu prepričanje, da je sedaj Voldemaras kot šef vlade nemogoč. Ne samo opozicija, temveč tudi armada je ogorčena in zato je verjetno, da pride v Litvi še do velikih izprememb.

— Voldemaras pojasnjuje svoje stališče. Voldemaras je sprejel zastopnike tiska in jim izjavil, da še ni bil storjen noben sklep o obnovitvi odnošajev med Poljsko in Litvo. Obe stranki sta se dogovorili, da se prične pogajati o ustvaritvi prijateljskih odnošajev. Na sestanku z Zaleskim bodo določeni prvi pogoji. Za enkrat se bo skušalo priti samo do provizoričnega modusa vivendi. Predvsem se bo gledalo, da pride do obnovitve gospodarskih stikov. Ne smemo si pa prikrivati, da bo treba premagati velike težkoče. Zlasti pa je poudarjal Voldemaras, da se poročilo Zveze narodov sploh ne dotika vprašanja pripadnosti Vilne. Zato tudi ni mogoče reči, da je odstranjena glavna ovira za prijateljske odnošaje med Poljsko in Litvo. Še vedno vztraja Litva na dogovoru, sklenjenem med Litvo in Poljsko v Suvelkiju in po katerem je Poljska priznala, da pripada Vilna Litvi.

Coolidge-u je ponudil kovinski trust, ki razpolaga s kapitalom 9 milijard dolarjev, predsedniško mesto. To je vzrok, da noče Coolidge več kandidirati za državnega predsednika.

ANGLEŠKA SPIJONAŽA.

Miss Gertrude, petrolejeva vila Mezopotamije.

Službe Intelligence Service-a ne razume vsakdo takoj. Ti, katerim je politika stvar čustev, je ne morejo razumeti, kajti že samo politiko britanskega kraljestva vodi trgovski duh, ne pa čustvo. Tem prej se politiko Intelligence Service-a, ki znači v mirnem času nakakšen največji kontrolni in pripravljalni trgovski urad za vse velike politične, trgovske ali vojaške poteze Anglije. Eden vodilnih mož Intelligence Service-a je popravljen znani pregovor o Angležih v sledečo devizo:

»Kjer ni Angleža je mir. En Anglež pomeni pipo. Dva tvorila že Company limited. Trije kolonialni pohod, a štirje Angleži so že pisarna Intelligence Service-a, v katerih neposredni bližini je petrolejski vodnjak.«

Ta član Intelligence Service-a je imel prav in je govoril pravzaprav iz najbližje resničnosti, ki jo je prevzel in ki sega petindvajset let nazaj v preteklost, ko je bil še aktivni voditelj neke pisarne Intelligence.

Anglija se je od nekdaj pečala v orientu z eno samo politiko: s petrolejsko. Kajli petrolej iz Perzije, Mezopotamije in Arabistana ima za razvoj in varnost Anglije mnogo večji pomen, kakor pa vse zlato Transvaala ali premog Cardiffa. Brez obilnih petrolejskih studencev bi bilo nemogoče vse brodovje indijskega in pacifiškega oceana, torej prava varnost in vir angleškega bogastva. Indija, Egipt, Nova Zelandija, polovica kolonialnega kraljestva in dve tretjini vsega angleškega bogastva sta odvisni od brezdanjih petrolejskih vrelcev. V sled tega je petrolej življensko vprašanje Anglije. Vse svoje petrolejsko bogastvo je dobila Anglija zgolj slučajno in je hvaležna zanje naivnosti enega svojih državljanov in čuječnosti neke svoje slavne žene, katere genialne misli so našle odmeva na najvišjih mestih. To je najpriprostejša in najsijajnejša povest.

Na perzijskem dvoru v Teheranu

Se je od devetnajstih let nahajal simpatičen Avstralec D'Arcy. Nastanil se je v razkošni vili in se dolgočasil. Dolgčas ga je privedel do perzijskega šaha in kmalu sta postala intimna prijatelja. Gospod d'Arcy

se je preselil v kraljevo palačo in postal nerazločljiv šahov prijatelj in tovariš. Ko se je v počitku leta 1901 odločil, da zapusti Perzijo in se vrne zopet v Avstralijo, se je šah zelo nerad ločil od njega. V spomin mu je dal razkošno opremljen list papirja s svojim pečatom, ki ga je gospod d'Arcy precej novšalantno zložil in dal v žep. Pred vkrcanjem na ladjo v Avstralijo je hotel še pogledati v London in se podal s karavano v Siam.

Nekega večera se je moral ustaviti v mali vasi v Kurdskih gorah in tam prenočiti. Pri večerji se je sešel z mlado Angležinjo miss Gertrudo B., ki je potovala po Kurdistanu. Studirala je kurdska narečja; bila je triindvajsetletno dekle, sicer ne lepa, toda zelo mile in simpatične zunanosti. Led med obema Angležema je bil kmalu prebit in gospod d'Arcy je ostal zaradi kurdske narečja mlade študentke par dni sredi Kurdistanu. Ko je prišlo do intimnosti, je Anglež zaupal svoje prijateljstvo s perzijskim šahom in pokazal mladi Angležini svoj tajni papir. Miss je brala, zalislila oči, se ugriznila v ustnico in vidno prebledela. Imela je tudi dovolj vzroka.

Listina je bila polnoveljavna koncesija za vse perzijske petrolejske vrelce, razven onih okrog Kaspijskega morja in gospod d'Arcy, prijatelj perzijskega šaha je bil njihov glavni veljavni posestnik in izkoriščevalec za dobo šestdeset let.

Miss Gertruda in Avstralec sta se peljala zdaj skupaj v London. K temu razmotrivaju ne spada povest, kakšna mila družica je bila miss Gertruda svojemu avstralskemu prijatelju toda gotovo je, da ga je čuvala, kakor očesno zenico. Kajti s svojo žensko osirovidnostjo je uganila, da nosi njen prijatelj bodočnost Anglije s seboj v žepu. Lahko bi tudi vzbujalo pozornost, kakšne sijajne zveze je imela ta študentka orientálnih jezikov. Komaj sta izstopila na kolodvoru Viktorije v Londonu, je poslala s svojim priporočilom gospoda d'Arcy-a k lordu Fisheru, tedaj prvemu lordu admiraltete in drugi osebi v kraljestvu. Čez teden dni je odhajal gospod d'Arcy v Avstralijo. Sicer sam, brez miss Gertrude, toda tudi brez koncesijske listine perzijskega šaha. To je pustil lordu Fisheru za dva milijona liber sterlingov.

(Dalje prihodnjič.)

Dnevne vesti.

— Zbornica za Irgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ima v ponedeljek, dne 19. decembra 1927 ob pol 10. uri popoldne v zborniških prostorih svojo redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Predložitev zapisnika ustanovne seje z dne 25. novembra 1927. 2. Nogovor in poročilo zborničnega predsednika. 3. Poročilo o delovanju zbornice in njenih prizadevanjih za izboljšanje gospodarskega položaja v letu 1927. 4. Poročilo o gradbi zbornične palače. 5. Poročilo o gradbi stanovanjskega poslopja. 6. Volitev in poročilo o izvolitvi podpredsednikov v treh odsekih. 7. Volitev treh pregledovalcev računov. 8. Komercializacija in reorganizacija državnih železnic. 9. Stališče glede Irgovinsko-političnega razmerja napram drugim državam. 10. Predlogi zborniških članov.

— Nov pomočnik ministra za socialno politiko. Za pomočnika ministra za socialno politiko je imenovan dr. Janko Kočevar, vpokojeni upravnik invalidskega doma v Sarajevu.

— Skupno zborovanje naše in bolgarske zemljoradniške omladine. V nedeljo se je vršilo v Beogradu skupno zborovanje agrarnega kluba naše univerze in članov bolgarskega dijaškega agrarnega kluba »Aleksander Slambolijski«. Zborovanje je odprl pravnik Miodrag Milovanović, ki je ugovarjal v svojem referatu dvojne karakterističnosti dejstev: 1. Da je zemljoradniški pokret na Bolgarskem trenulno jači nego-li kdajkoli; 2. da je sponžnata manifestacija ideala zbližanja bolgarskih zemljoradnikov z jugoslovanskimi zemljoradniki skoraj istovetna z našim pokretom. Od vodstva stranke sta prisostvovala zborovanju Joca Jovanović in dr. D. Jovanović.

— Prosvelna mizerija v Mostaru. Honorarni profesorji v Mostaru niso prejeli še svojega leto nobenih honorarjev. Sklenili so, da prične, če se jim zapadli honorari ne izplačajo, z novim letom stavkati.

— Izseljevanje iz Dalmacije. Te dni se je odpeljalo iz Splita v Južno Ameriko 80 izseljencev. V zadnjem času se opaža, da se izseljujejo iz Dalmacije ljudje tudi iz krajev odkoder se doslej niso izseljevali.

— Ustanovitev Aerokluba v Karlovcu. Te dni se je vršil v Karlovcu ustanovni občni zbor Aerokluba »Naša krila«.

— Razpisano sodniško mesto. Pri okrožnem sodišču v Mariboru je razpisano mesto pisarniškega asistenta. Za mesto se zahteva popolna srednješolska izobrazba z zrelostnim izpitom ali srednja strokovna šol s končnim izpitom. Prošnje je vložiti najkasneje do dne 15. januarja 1928.

— Razpis službe za učiteljsko. Na štirirazredni šoli v St. Lenartu nad Laškim je razpisana služba za učiteljsko.

— Smrt črnogorskega junaka. Iz Podgorice poročajo: V Piperih je umrl 105-letni Ciro Nešković-Vučinić. Vučinić se je udeležil že s 15 leti prve bilke. Kot starec se je udeležil svetovne vojne, v kateri je bil za svojo hrabrost odlikovan.

— Ilarščanje brezposelnosti na Angleškem. Angleško ministrstvo dela je izdalo komuniké, v katerem javlja, da je znašalo število brezposelnih v Angliji tekom zadnjega tedna 1.145.000, kar znači napram prejšnjemu mesecu porast za 18.946.

— Občni zbor okr. učiteljskega društva za ljubljansko okolico preložen. Radi naslavljenih ovir se bo vršil občni zbor okr. učiteljskega društva za ljubljansko okolico 7. januarja 1928 in ne 19. t. m. kakor je bilo objavljeno.

— Odbor za popravilo Jurčičeve rojstne hiše objavlja z izkazom prispevkov: Gdč. Bergantova je nabrala med uradnim OUDZ Din 217.50; Učiteljska fiskarna 100 dinarjev; Tiskovna zadruga 500 Din; Jugoslovanska knjigarna 500 Din; Odvetniška zbornica 500 Din; Zupanstvo mesla Novomesto 100 Din; skupaj 1917 Din 50 par. V celoti dostoj 5236 Din, torej osminka tega, kar bi bilo približno treba za popravilo Jurčičeve hiše. Zahvaljujoč se vsem darovalcem ugotavlja odbor, da za sedaj ni misli na uresničenje te potrebne zaosnove, če se ne bo slovenska javnost v obilnejši meri odzvala našemu vabilu.

— Rezervni oficirji se opozarjajo na določila čl. 474. službenih pravil I. del, glasom katerih so dolžni na rojstni dan Nj. Vel. kralja dne 17. decembra 1927 v uniformi prisostvovati cerkveni svečanosti, ki se bo vršila v stolni cerkvi sv. Nikolaja ob 10 uri. Kdor nima uniforme naj pride v civilu z znakom. Pol ure prej se člani zberejo v pisarni pododborja (Kongresni trg 1), od koder bo skupen odhod. V pisarni bo ta dan odprta knjiga za čestitke, v katero se bo vsak ki ne bo zadržan podpisal. — Pododbor Ljubljana.

— Naše šolske poliklinike. Kol znano, so se zdravstvene razmere izza časa svetovne vojne tudi med našo šolsko mladino precej poslabšale. Da bi se po možnosti zopet zboljšale, so bile ustanovljene šolske poliklinike. Prvi dve sta bili ustanovljeni leta 1923 v Beogradu in Ljubljani. Danes vzdržuje ministrstvo za narodno zdravje v vsej državi vsega skupaj že 63 šolskih poliklinik. Uspehi se že kažejo povsodi. V šolskih poliklinikah uživajo šolarji brezplačno zdravniško pomoč razven tega se uvajajo v higiensko vedo. Na vsaki šolski polikliniki je tudi kopal, v kateri se mora vsak šolar v gotovih intervalih skopati.

— Propadanje Društva hišnih posestnikov v Beogradu. Predvčeršnjem se je vršilo v Beogradu zborovanje Društva hišnih posestnikov. Pri tej priliki je predsednik društva ugotovil da društvo rapidno propada. Število članov je namreč padlo od 3000 na 500. Zato se je na zborovanju seveda diskutiralo tudi o tem, kako bi se društvo zopet dvignilo. Izvoljen je bil nov odbor.

— Kolo jugoslovanskih sester v Zagorju ob Savi priredi v soboto, dne 17. decembra

ob 2. uri popoldne v »Sokolski dvorani« »Božičnico« za revno šolsko dečo in omejene domače reveže ki se obdare s slaščicami, živili in gorkim perilom.

— Trgovcem, obrtnikom in industrijalcem. S prihodom božičnih praznikov si usojamo obrniti na p. n. naslovljenec z vročo prošnjo, da blagohotno upoštevajo naš bedni položaj zlasti v drugi polovici fečkočega leta. Tekom leta smo se obrnili na p. n. naslovljenec za pomoč in žal dosegli malenkostne uspehe. Nadejamo se da se vsaj za božične praznike spomnite nas najbednejših slepih s kakršnimkoli darom. Vsak najmanjši dar v blagu ali denarju nam je dobrodošel. Milodare sprejema Podporno društvo slepih v Ljubljani, Wolfova ulica štev. 12.

— Velika poneverba. Še začetkom meseca oktobra je bila uvedena zoper blagajnika notranjega ministrstva Simo Popovića kazenska preiskava. Obdolžen je, da je poneveril vsoto 1.645.000 Din. Pred preiskovalnim sodnikom je izjavil, da bo dokazal svojo nekrivdo z dokumenti. Kljub temu je prišlo do obravnave, pri kateri je pa Popovićem zagovornik dosegel, da je odkazalo sodišče zadevo zopet preiskovalnemu sodniku z nalogom, da dokumente prouči, nakar naj stavi nadaljnje predloge. To se je zgodilo. Stvar pa je izpadla za Popovića prav neugodno: Preiskovalni sodnik je ugotovil, da so dokumenti polvorjeni. V sled tega so utaknili Popovića v preiskovalni zapor, v najkrajšem času pa bo sedel zopet radi hudodelstva uradne poneverbe na založni klopi.

— Originalno maščevanje. V zapore okrožnega sodišča v Travniku so prignali te dni orožniki seljaka, ki se je na originalen način maščeval nad svojim sosedom, s katerim je živel že dalje časa v hudem sovraštvu. Možakar je udril namreč v hišo svojega nasprotnika, spodil otroke na dvorišče ter hotel posilili njegovo ženo. To se mu prvič ni posrečilo. Zato je ponovil svojo atako par ur kasneje, ko je bila žena sama doma z nedolnimi otroki. Zvezal je otroke, da ni mogli priklicati pomoči, nakar je ženo posilil.

— Vlom v hišo žalosti. V neki hiši v Vinokovcih se je odigrala pred mesecem dni krvava rodbinska tragedija. Trgovec Anton Heinrich je ustrelil svojo ženo, vse svoje otroke, nato pa še samega sebe. Te dni so udrili v stanovanje neznan lopov, ki so odnesli vse dragocenosti in vso gotovino v skupni vrednosti 18.000 Din.

— Prelep, ki se ga je udeležilo 850 kmetov. V soboto je prišlo med kmeti iz vasi Bjelimić in kmeti iz vasi Mamić v Hercegovini do pretepa, ki se ga je udeležilo 850 pretepačev. Na obeh straneh je bilo vse polno ranjenecov, ki so jih, ko je vzpostavilo orožništvo red in mir ter aretiralo kolovodje, prepeljali v mostarsko bolnico.

— Poroka razbojnika na smrtni postelji. Kot smo poročali, je bil nedavno v Bački Topoli po pravcati bilki aretiran glasoviti razbojnik Gjuro Herković ter prepeljan težko ranjen v inkviziško bolnico, kjer leži sedaj v zadnjih izdihljajih. Te dni je izrazil Herković željo, da bi se rad s svojo ljubico Jelisavo Prico, ki se nahaja prav tako kot on v zaporu, poročil. Sodišče je njegovi prošnji ustrelo. Kmalu po poroki je prejel Herković poslednje olje.

— Velika racija v varšavskem okrožju. V noči od petka na soboto je bila izvedena v varšavskem okrožju velikopotezna racija. Pri tej priliki je bilo aretiranih nič manj kot 60 že dolgo iskanih zločincev. Višek akcije je bilo obleganje opekarne pri Ozarovi pri Varšavi. V opekarni se je skrivala močna tolpa glasovitih razbojnikov. Ko je policija lopove pozvala, da naj se udejajo, so otvorili ogenj, nakar je jela metati policija v opekarno bombe s smrtdljivimi plini ter tako zločince kmalu ukrotila in aretirala.

— Sodni svetnik ustrelil v hipni blaznosti svojo mater. 55letni sodni svetnik Grundlach v Mecklenburgu, ki je bil že več let živčno bolan, vsled česar je bil predčasno vpokojen, je ustrelil te dni v hipni blaznosti svojo 70letno mater.

— Senzacionalen proces v Krakovu. V Krakovu se je končal te dni proces zoper kmeta Palucha, ki je bil obtožen umora svoje žene. Paluchova žena, ki je bila znana tako doma kot v Varšavi kot izredna lepota, je služila pogosto akademskim slikarjem kot model. Paluch je bil vsled tega silno ljubosumen. Ker se za njegove zadnje prepovedi ni brigala, jo je končno umoril ter truplo razkosal in pometal posamezne kose v vodo. Par dni nato so mu prišli na sled. Sprva je tajil, končno pa se je moral spriti nepobitnega omenjenega materiala udali in priznati. Obsojen je bil na 12 let ječe. Za proces, ki je trajal celih 12 dni je vladalo v Krakovu veliko zanimanje.

— Atentat z dinamitom na učiteljsko. Sin bogatega farmerja Hiram Reed v okolici Chicaga je imel že dalje časa z učiteljsko lolo Bradford razmerje, ki ni ostalo brez posledice. Da bi se iznebil ljubice, ki se je bil naveličal, je izvršil Hiram Reed nanjo atentat z dinamitom. Vrgel je namreč v njeno peč dve dinamitni patroni. Ko je učiteljica v peč zakurila, je nastala močna eksplozija, ki je raznesla peč. Drobci so učiteljico težko poškodovali. Reed je bil aretiran. Zagovarjal se bo radi poizkušene umora, ki se kaznuje v državi Illinois s smrtjo.

— Grški parnik ponesrečil ob ameriški obali. Valovi razburkanega morja so tresčili te dni grški petrolejski parnik »Kyrikos« v bližini rta Cape Hatteras ob skalo. Parnik se je potopil. Dva druga, na pomoč pozvana parnika sta del posadke rešila.

— Nenavaden način samomora. 25letna vzgojiteljica Ilona Herceg v Budimpešti je izvršila te dni nenavaden samomor. Raz-

bila je ročno zrcalo ter črepinje požrla. Prepejali so jo v brezupnem stanju, s težkimi notranjimi poškodbami v bolnico. V prostovoljno smrt je gnala deklico nesrečno ljubezno.

— Konec veleizdajniškega procesa v Lucku. Veleizdajniški proces v Lucku proti 34 Ukrajincev je končan, 32 obtožencev je bilo obsojenih na ječo od 5 do 8 let, dva sta bila oproščena.

— Sedem dni živ zakopan. Iz Slutgarja poročajo: V ponedeljek so izkopali fakirja Toka. Ceremoniji je prisostvovalo 5000 ljudi. Ko so ga izkopali, so zvonili zvonovi, v znak, da se je Toka osvestil. Ko so ga izvlekli iz zemlje, si je potegnil iz lica, ušes in nosa igle. Zdravniki so ugotovili, da je Toka popolnoma zdrav. Je samo zelo izmučen ter je izgubil na teži 11 kg. Toka je Nemeč z Düsseldorfa.

— Dva plesalca padla v orkester. Plesalski dvojici Sandrini in Copelli v Newyorku se je pripetila le dni nenavadna nezgoda. Med plesom sta se približala preveč robu odra, tako da sta padla med muzikante orkestra. Oba plesalca sta se pri tem težko poškodovala.

— Svojo hčer prodal za deciliter žganja. Na Dunaju je bil te dni aretiran Tomaž Kusak, ki je prodal popolnoma pijan, v neki gostilni neznane mu človeku svojo 14-letno hčer za deciliter žganja.

— Noseče matere naj skušajo z rabo prirodne grenčice »Franz-Josef« odstraniti vsako telesno zaprjo. Predstojniki vseučilišnih ženskih klinik soglasno hvalijo pristno vodo »Franz-Josef«, ker je lahko zaživila in ker mlo odprajoči učinek zanesljivo nastopi v kratkem času in brez neprijetnih posrarskih pojavov. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zimska oblačila

usnjate suknjice, raglane itd vseh velikosti za moške, fante in dečke

nudi Vam najceneje samo
konfekcija „FRANDE“
Ljubljana, Gradišče
nasproti Dramskega gledališča.

Ljubljana.

1— Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek, 16. decembra ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu št. 1 v II. nadstropju. Predaval bo g. ing. Hinko Čopič o elektrifikaciji Ljubljane in okolice z gospodarskega stališča. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

1— Na simfoničnem koncertu Orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani, ki se vrši v petek, dne 16. t. m. ob 20. uri zvečer v Unionski dvorani izvaja program simfonični orkester 63 članov. Posamezni instrumenti so sledeče zasedeni: 13 l. violin, 11 il. violin, 6 viol, 4 čela in 4 kontrabasi, 9 lesenih instrumentov, dalje 4 rogovi, 3 trombe in 3 pozavne, tuba, trojna tolkala in harfa. Sestava orkestra in program nam jamčita v vsakem pogledu za umetniški užitek, oba dirigenta skladatelja Adamić in Škerjanc pa za eksaktno izvajanje del, ki so na programu in sicer Beethovenova predgra Egmond ter simfonija v c-duru, dalje Debussyjeva suita Childrens corner (otroški kot) in 4 Griegove skladbe. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

1— Na simfoničnem koncertu, ki se vrši v petek, dne 16. t. m. v Unionski dvorani, se izvaja kot 3. sporedna ločka Debussyjeva suita Childrens corner (Otroški kot). S to skladbo, polno humorja in ironije, skuša Debussy podati diskretno veselo razposajenost deklice, ki jo čuva nekoliko strogo oko vzgojiteljice. Suita ima 6 delov in sicer: 1. dr. Gradus ad Parnassum. Je ljubka vizija otroka, pri klavirju in hudomušna slika njegove nedolžne, a obupne borbe proti Clementijem vajam. 2. Jimbo's Lullaby (Slonova zazibalka). Svojemu slonu iz klobočevine poje otrok nežne in mične zgodbe, da ga uspa. 3. slika je ljubka sereneada punčki. 4. The snow is dancing (Snežinke plešajo). V gorki sobi skozi zaprta okna sledijo oči z melanholičnim veseljem brezbriznemu nalcavanju snežink. 5. The little Shepherd nam predstavlja ljubkega pastirčka naivne čredice, ki je pravkar prišel iz svoje škafije in diši še nekoliko po sveži barvi in smoli. 6. Golliwog's cakewalk, to je mahedranje in smešno guganje pajaca, toda skozi otroški smeh je čutih globoko nežnost. Taka je vsebina interesantne Debussyjeve suite, ki je v prvi vrsti bila napisana leta 1908 kot klavirska skladba. Za orkester jo je priredil A. Caplel. Delo dirigira skladatelj L. M. Škerjanc. — Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

1— Samomor moža pogrešane Ane Lustik. Mož Ane Lustik, o kateri smo poročali, da se je vrsta najbrže s svojim sinom v naročju v vodo so našli večeraj na podu domače šupe zastrupljenega z lizolom. Ob njegovi strani je ležalo pismo, na katerem sta bili nalepljeni sliki matere in sinčka Petra. Samomorilec je zapustil pismo, ki dokazuje, da gre za živčno bolnega človeka.

Celje.

c— Božičnica. V nedeljo, dne 18. t. m. ob 15. uri priredi deška okoliška šola v šolski telovadnici božičnico. Na sporedu so

deklamacije, pelje in gledališka predstava in obdarovanje revnih otrok. Občinstvo prosimo, da podpre človekoljubno prireditev in v obilnem številu obišče božičnico. Vsa druga društva prosimo, da ta dan ne prirejajo prireditev.

c— Danes zvečer se vrši v klubski sobi hotela »Evropa« problemski reševalni turnir »Alfila« z lepimi nagradami. Vabljeni so vsi ljubitelji šaha.

c— Trafika na celjskem kolodvoru bo oddana. Osebe, ki nameravajo prositi za trafiko, opozarjamo, da morajo preje zaprositi direkijo drž. železnice v Ljubljani, da jim že obstoječi lokal za trafiko da v najem. Absolutno prednost uživajo: 1. železniški invalidi, ki so več kot 50% nesposobni za fizično delo in ki uživajo le malo penzijo ali rento, in 2. vdove železničarjev, ki so ostale brez penzije ali rente, oziroma uživajo le malo penzijo in imajo deco za šolanje. Prosilci naj stanujejo v Celju ali vsaj v neposredni bližini Celja. Prošnje je nasloviti na direkijo drž. železnice v Ljubljani, vložiti pa osebno pri šču postaje v Celju do dne 17. decembra 1927.

c— Ljudsko vseučilišče v Celju. V ponedeljek, dne 12. t. m. predava g. dr. Anton Schwab o lpačih in njih skladbah.

GLAS IZ OBČINSTVA.

Prodaja manjvrednega mesa po gostilnah.

Po deželi se vrši dnevno siloklanje in meso take zaklane živine se prodaja nekaterim gostilnam po deželi. Tako meso bi se smelo prodajati po primerni ceni zgolj revnejšim slojem, ne pa gostilnam, ki iščejo pri tem samo dvojni dobiček.

Zahlevamo, da se ta nedostatek odpravi, oziroma čim najbolj omeji. Kako pridemo konzumenti do tega, da plačujemo gostilničarjem manjvredno meso po isti ceni kot polnovredno.

Eden za več drugih.

PROSVETA.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 14. decembra: »Boljši gospod.« — Red D.
Četrtek, 15. decembra: Zaprto.
Petek, 16. decembra: »Idealni soprog.« — Red C.
Sobota, 17. novembra ob 15. uri popoldne: »Medeja«, dijaška predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sreda, 14. decembra: »Cavalleria rusticana« — Glumači. Gostovanje gospe Fanette Hermsdorf-Billinove. — Red B.
Četrtek, 15. decembra: »Bajadera.« — Red A.
Petek, 16. decembra: Zaprto.
Sobota, 17. decembra: »Miloševa ženitev.« — Red C.
Nedelja, 18. decembra ob 15. uri popoldne: »Bajadera« v korist Udruženja gledaliških igralcev.
»Idealni soprog« za C abonma bo v petek, dne 16. t. m. namesto v četrtek, dne 15. t. m.

Dijaška predstava v ljubljanski drami se vrši v soboto, dne 17. 4. m. ob 15. uri popoldne in sicer se vpripori klasična tragedija »Nedeja« v režiji ge. Avguste Danilove. Pred začetkom predstave bo imel kratko predavanje o grški drami univerzitetni profesor dr. Bradač. Cene so znižane.

Prihodnje premijere v ljubljanski drami, ki pridejo še tekom tega meseca na vrsto so Komen: »Divja račka« in Calderon: »Sodnik zadamejski«.

Slavni nordijski skladatelj E. Grieg je zastopan na simfoničnem koncertu Orkestralnega društva s 4 krajšimi skladbami orkestralne suite. Z izvajanjem tega dela napravi Orkestralno društvo spominsko oddolžitev ob priliki 20-letnice smrti slavnega in priljubljenega komponista. Izvajajo se 4 skladbe in sicer Večer na planini, Pri zibel, Norveški ples št. 2 in kot sklepna ločka Vdanostna koračnica. Po kratki hitri trompetni fanfari zadoni polni orkester. Nato prično štrikrat deljena čela lepo harmonizirani napev koračnice, katero melodijo prevzame poleg večkrat deljeni godalni zbor. Zopet kratka fanfara, oglasje se trombe in rogovi v triolah, krilih s trilič lesenih pihal. Nato nastopi šele pravi tema koračnice v povečanem časovnem merilu in v vsej svoji krasoli in divni veličini. Mehki, barvito-harmonizirani trio svirajo najprej godala ob spremljevanju harfe, potem pa preide isti tema na vse instrumente v orkestru. Konec koračnice je polnozvočen in izredno veličasten, tako zelo primeren kot sklepna ločka koncerta, ki se vrši v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. na predvečer, dne 16. decembra ob 20. uri v Unionski dvorani. Program izvaja Orkestralno društvo Glasbene Matice pomnoženo s člani Muzike dravske divizijske oblasli. Griega dirigira Emil Adamić. Vstopnice in programi s podrobno razlago v predprodaji v Matični knjigarni.

IZ TAJNISTVA MESTNEGA ODBORA NARODNO-RARIKALNE STRANKE V LJUBLJANI.

Obveščamo člane Mestnega odbora NRS, da se ne bo vršila plenarna seja v petek, dne 16. t. m. zaradi slavnostnega koncerta v proslavo Njega Veličanstva kralja Aleksandra I., ki ga priredi orkestralno društvo Glasbene Matice ljubljanske v veliki dvorani Uniona.

Plenarna seja se bo vršila v torek, dne 20. decembra t. l.

Vabila z dnevnim redom dopošljemo. Tajništvo.

DIJASKE DENUNCIACIJE L. 1925 PRED
TISKOVNIM SODISCEM.

Le malokdaj je dvorana št. 77 na dežel-
nem sodišču tako polna poslušalcev, kakor
včeraj, ko se je obravnavala tiskovna tožba
sedanjega predsednika Svela slušateljcev ljub-
ljanske univerze, jurista Vekoslava Iskre
proti častnikarju in študentu filozofije Cirilu
Kočevarju radi štirih, oziroma petih člankov,
ki jih je zadnji napisal lanske leto v »Na-
rodnem Dnevniku«. V teh člankih je dolžil
Iskro, da je on glavni iniciator, organizator
in krivec velike denuncijantske akcije
l. 1925 proti komunizmu osumljenim dijakom
ter članom katoliškega »Razora«.

Dvorano je zasedlo že pred 11. uro do-
polne večinoma dijaštvo univerze. Ob sploš-
ni pozornosti je prečital predsednik senata
v. s. s. Kralj dolgo obtožnico proti Koče-
varju.

V svojem obrambnem govoru je obtoženec
Kočevar med drugim povdarjal, da je na-
pisal inkriminirane članke iz etičnega in
moralnega ogorčenja nad denuncijantsvom
vobče, zlasti pa nad denuncijantsvom med
slovensko mladino. To je storil v obrambo
akademske časti. Navedel je nato več dej-
stev, ki so ga dovedli do prepričanja,
da je ravno Vekosl. Iskra glavni iniciator
vse denuncijantske akcije. Tako se je na
primer polastil privatnega pisma tedanjega
realeca Franca Aleša. To pismo je tvorilo
glavni razlog, da je bil Aleš izključen iz
vseh šol v državi. Dalje je Iskra dolžil v
Mariboru razne dijake članstva pri »Rdeči
pomoci« in to v času, ko je bilo več oseb
obsojenih na večletno ječo radi članstva
pri tej komunistični organizaciji. Obtoženec
je dalje navajal razne dokaze, ki govore za
udeležbo Iskre pri denuncijacijah. Tako, da
je organiziral v društvu »Prerod« posebno
»detektivsko« sekcijo za zasledovanje »komu-
nističnih« študentov, da je pošiljal za njimi
svoje špijone, da je on izdal dr. Brezigar-
ju imena osumljenih dijakov, nakar je dr.
Brezigar obvestil o tem tedanjega prosvet-
nega šefa dr. Pavla Pestotnika, da je on
dajal srednješolskim ravnateljem informac-
cije o »komunističnih« študentih itd. Obtože-
nec je naglašal, da med srednješolci ni bilo
naikdar komunizma in da je bil ves krednje-
šolski komunizem prosto izfabriciran z edi-
nim namenom, da se preganjajo oni študenti,
ki se niso strinjali z zanašanjem esdeerske
politike v dijaške vrste.

Nato so bile zaslišane priče, tako dijaki,
oziroma akademiki: Kozak, Segula, Mrzel,
Kermavner, Stranjnar, Reja, Mizerit, Črnica,
Aleš in drugi. Vse priče so v bistvu potrdile
obtoženčeve navedbe.

Priča dr. Brezigar je opisoval takozvani
»komunistični« pokret med srednješolci l.
1925. Ko je govoril, kake grozne komuni-
stične ideje so nekateri srednješolci že imeli

tedaj, je dr. Ravnihar, Kočevarjev branilec,
ugotovil, da to ni bil nikak komunizem, ker
imajo komunisti ravno nasprotno azoro. Dr.
Brezigar je priznal, da je obvestil o komu-
nističnih srednješolcih dr. Pestotnika. Ko
je dr. Brezigar trdil, da so se »komunistič-
ni« učitelji v srednješolsko organizacijo »Pre-
porod«, je obtoženec ogorčen izjavil, da je
bil »Preporod« nepolitično društvo, če pa
je bilo tam kaj tihotapstva, je tja ubihela-
pila svoj vpliv ravno ravnostojno demokrati-
ska stranka.

Dr. Bojčič je razlagal komunizem osum-
ljenih srednješolcev. Njegova izjava je
zavrnila dr. Ravnihar, da to ni nikak komu-
nizem, kakor meni priča, temveč prav na-
vaden socializem.

Dr. Pipenbacher, ravnatelj H. drž. gimna-
zije je izjavil, da se ne spominja dobro, če
je Iskra njemu navajal kake komuniste na
gimnaziji. Vse je itak v spisih, (ki jih vlada
sodišču ni izročila). Iskra je o komunistih iz-
praševal radi tega, ker je bilo njegovo ime
navedeno v posebni okrožnici dr. Pestotnika.

G. Josip Mazi, ravnatelj realke ne izpove
nič bistvenega. Neče izdati osebe, ki mu je
izročila omenjeno Alešovo pismo, na čigar
podlagi je bil Aleš izključen. Tudi se ne
spominja več dobro, ker je že dobri dve
leti od tedaj.

Na predlog dr. Knafliča, zastopnika obto-
žitelja, da se zasliši še dr. Pestotnik, ki se
danesnje razprave ni udeležil in na predlog
dr. Ravnihara, da se zaslišijo še naekateri
priče, ki so dnes izostale, je bila razprava
za dva tedna odgodena.

Istčasno je bila odgodena tudi tiskovna
razprava v slični zadevi proti novinarju
Francu Alešu, ki ga zastopa dr. Lemež.

KRATKE VESTI.

Prihodnje zasedanje Svela zveze naro-
dov bo na inicijativo Brianda v Rimu, da bi
imeli zastopniki Francije, Italije in Anglije
priliko sporazume se v sredozemskem
vprašanju.

Francoska zbornica je sprejela proračun
s 405 proti 125 glasovi. Dohodki so določeni
na 42,56 milijard, izdatki pa na 42,51 mi-
liard. Obenem je dodala zbornica finanč-
nemu zakonu določbo o brezplačnem pouku
v prvih štirih razredih srednje šole.

Zidovsko univerzo namerava ustanoviti
v Pragi neki ameriški Čeh za vse židovske
dijake, katerim onemogoča po raznih dr-
žavah uveden numerus clausus obisk uni-
verz.

Češkoslovaški soc. demokrati so izjavili,
da v nobenem slučaju ne sodelujejo v Sve-
hlavi vladi, ker je ta poslabšala socialno
zavarovanje.

Senat Borak, je kot predsednik zunanje
političnega odseka senata znova predlagal,
da prizna Amerika sovjetsko Rusijo.

SPORT.

Diener porazi Breitenstraeterja. Vzlic Te-
mu, da se je precej poslarila, je Hans Brei-
tenstraeter še enkrat poskusil, priboriti si
naslov nemškega prvaka, ki ga je bil tako
dolgo nosil. Pozval je torej sedanjega prvaka
Dienerja na boksmatch, ki se je vršil v
Lipskem. Strokovnjaki niso še s početka dali
nikakih šans Breitenstraeterju, ker je bil
njegov čas potekel in potek boja je pokazal,
da so imeli prav. Diener je bil v resnici
boljši in je svojega nasprotnika v vsaki run-
di nadkriljeval. Že v prvi rundi se je Brei-
tenstraeter komaj ubranil silovitih napadov
Dienerja in v dveh sledečih rundah mu je
Diener že zadal težke udarce. V četrti rundi
se je Breitenstraeter nekoliko opomogel, to-
da takoj v začetku pete runde je prinesla tež-
kadesna kolebka Dienerja odločitev; Brei-
tenstraeter je moral de »dveste« na tla; dvig-
nil se je sicer, toda levi udarec Dienerja ga
je zopet potikal na tla. Še en obupen pos-
kus Breitenstraeterja, zopetni udarec na
čeljust s strani Dienerja, boj je bil končan.
Plavčlasi Hans je bil izštet in njegova velika
karijera je končevalno zaključena.

BORZE,

13. decembra.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.545—13.575 (13.56, Cu-
rih 1094.05—1097.05 (1095.55), Dunaj 7.995
do 9.025 (8.01), London 276.7—277.5 (277.1),
Newyork 56.62—56.82 (56.72), Praga 167.97
do 168.77 (168.37), Trst 307—309 (308).

Curih. Beograd 9.1225, Berlin 128.625, New-
york 517.65, London 25.2825, Pariz 20.385,
Milan 28.075, Praga 15.845, Budimpešta 90.60,
Bukarešta 3.21, Sofija 3.745, Varšava 58.10,
Dunaj 73.25.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 164—0, Ljubljanska kre-
ditna 132—0, Kreditni zavod 160—0, Vevče
133—0, Kranjska industrijska 360—0, Ruše
265—280, Slavonska 56—0, Sešir 110—0.

AVANTURA V JESENSKI NOČI.

Teodor X., železniški uradnik v Rimu je
korakal iz službe proti domu. Radi hlad-
nega vremena roke v žepu, je razmišljal
s sklonjeno glavo o svoji žalostni usodi.
Ne da bi bil imel vestni in marljivi urad-
nik v službi kake nepravilnosti. Težilo ga
je nekaj čisto drugega. Cim bolj se je bližal
svojemu stanovanju, tembolj počasi je ho-
dil. Zakaj, dasi je bil šele dve leti poročen,
ni bilo njegove soproge, krasne Palmire,
skoraj nikdar doma. Izprva sta živela v
rajskem veselju in Teodor je mislil, da je
naj srečnejši človek na svetu. Ker pa je bil
vesten uradnik ter je vršil službo včasih
podnevi, včasih ponoči, se je pričela nje-

gova mlada ženka, ki je ljubila družbo —
posebno moško, kaj kmalu dolgočasiti. Pod
prelvezo, da se boji bihi zvečer sama do-
ma, si je poiskala večerno delo ter poslala
blagajničarka v baru. O vsem tem je raz-
mišljal Teodor. Misli je na prazno sobo,
kjer ga ne bo sprejel noben prijazen sme-
ljaj, na široko zakonsko posteljo, ko mu je
prišlo nenadoma nasproti žensko bitje. De-
kle je bilo mlado, vitko in čedno. Ko ga je
pogledala, je jelo vleči Teodora k njej in
naveslalo je plah pogovor. Dobil je prijazen
odgovor in kmalu nato je bil z damico, ki
mu je povedala, da ji je ime Nemmy, v svo-
jem stanovanju. Toda, baš ta večer je pri-
šla Palmira preje domov kot običajno. Ko
je videla, za kaj gre, se je izmuznila liho
iz stanovanja ter hitela na bližnjo policijs-
ko stražnico in doseglja, da sta bila njen
možiček in Nelly zasačena in flagrantni in
preživela drugi del noči na manj prijeten
način kot prvi del. Zaslišan, se je Teodor
zagovarjal, da ga je njegova soproga za-
nemarjala ter da »enkrat ni nobenkrat«. Nelly
pa je menila: »Če bi imela bihi ob-
sojena vsakikrat, kadar se nahajam v druž-
ni kakega poročnega moža bi morala bihi
zaprti vse svoje življenje.« Sodnik se je
smehljal ter je grečnika odpustil.

»ŽENA Z ZAPRTIMI OČMI.«

Spisal Pierre l' Ermitte, poslovenil dr.
Lovro Sušnik. Založila Jugoslovanska stro-
kovna zveza v Ljubljani.

Knjiga tiskana v oklavi obliki, obsega
173 strani.

Roman »Žena z zaprtimi očmi« je intere-
santen že zbog svojega čela abbeja Edmon-
da Leutilla (njegov psevdoin je Pierre l'
Ermitte), kojega znane povesti izidejo v do
200.000 izvodov, tako n. pr. »Velika prijate-
ljica« (La Grande Amie), katero delo je bilo
odlikovano z nagrado Francoske Akademije.
Roman »Žena z zaprtimi očmi« je istolako
odlično delo imenovanega pisatelja.

Roman je spretno vzel iz vsakdanjega de-
lavskega življenja po vsemestih. Je živa sli-
ka bridkih preizkušenj ki čutajo težkega
dela nevarno plemiško mladenko, ki je mo-
rela vsled padca valute po vojni razprodati
očetovo posestvo in poplačati med vojno na-
stale dolgove in zapustiti svojo rojstno ple-
menitaško hišo ter se podati brez gnotnih
sredstev v vlemesto Pariz iskat vsakdanji
kruh.

Knjiga je broširana in se dobi v Jugoslo-
vanski strokovni zvezi v Ljubljani, Stari trg
štev. 2/L., pri ekspozituri Jugoslovanske
strokovne zveze v Celju in Mariboru za ceno
20 Din. Knjiga se lahko naroča tudi pri po-
ljubni knjigarni tako v Ljubljani, kakor po
drugih mestih. Dobe se na zahtevo tudi ve-
zane knjige. Vezava se plača posebej.

Bija Brenburg: 103

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Jeanne ga je pogledala in presenečeno
kriknila:

— Nikolaj Iljič!

— Res je. Kdo ste pa vi? Ah, Jeanne, Ne
spoznal bi vas sam. Takrat ste bili še dekli-
ca... Kaj se še spominjate, kako sva igrala
domino?

Pred Jeanne-o je stal bivši juris-konzult
pokojnega njenega očeta, zapriseženi pravni
zastopnik Nikolaj Iljič Sokolov. Nikolaj Iljič
je imel sina, črnegega mladega človeka, ki
je tudi prinašal Jeanne-i rože od Nojeva, po
groznem oktobru pa z drugimi njejnimi znani
izginil.

— Nikolaj Iljič, ljubi! Kako sem vas ve-
sela! Zakaj pa vi...

Vprašanja ni niti skončala, ker ga je Niko-
laj Iljič itak razumel. In ji je razložil. Pove-
dal ji je navadno moskovsko povest. Da, tež-
ka leta je preživela Moskva! Vzeli so mu
vse, sedel je tudi v čezvičajki. Najstraš-
nejše je pa, da so mu sina Bozjo, oficirja, mo-
goče se ga Jeanne spomni, — ustrelili. Zdaj
je pa Nikolaj Iljič sam in brez službe. Prej

je bil registrator v komisarijatu poljedelstva,
ko so pa reducirali osebe, je bil pa ob me-
sto. Velblod gre skozi puščavo. V življenju
kruto drži neka rečenica: »Ziveti je treba.«
Nikolaj Iljič zdaj pomaga komu stopiti iz
voza, zdaj spel prenaša kovčke v vagon, če
niso pretežki. Paziti se pa mora pred nesači:
če ga ti opazijo, takoj sledi zapisnik in za-
sliševanje pri milici. In Nikolaj Iljič živi.

— Sicer je pa to dolgočasno. Pogovorimo
se o čem drugem. Kako ste zrastle! Prava
krasotica! Kam ste namenjeni? V inozem-
stvo? Ali ste že poročeni?

Jeanne mu je laskavo odgovarjala. Pove-
dala mu je o očetovi smrti, o svojem življenju
v pisarni na ulici Tiboumaury. Nikolaj Iljič
jo je tako sočutno, ... zredušno poslu-
šal, ko otroka in ji kinil z glavo: »Raz-
umem, razumem, da sploh ni pomisla, če
lahko, ampak mu je kar naravnost povedala
tudi o Andreju. Tja se pelje, k njemu. An-
drej je pa mogoče aretiran.

Sele potem, ko je vse povedala, se je zdr-
nila: čemu vse to? Res je, da je Nikolaj Iljič
dober in jo ima rad, ne more je pa razumeti.
Star je, tak ko papa. Zanj so vsi boljše-
viki — razbojnik. Vse je zgubil, mnogo več ka-
ker da bi zgubil samo hišo in akcije. Ubili

so mu sina. Andrej je zanj sovražnik. In
Jeanne se je preplašeno skrčila in se je bala
pogledati na Nikolaja Iljiča. Celo minuto,
ali pa mogoče še dalj, je bilo tiho. Nato je pa
Nikolaj Iljič nežno prijel Jeanne-o za roko
in rekel:

— Vi seveda razumete, da sem jaz dru-
gačen človek. Jaz sem starih nazorov. Mo-
goče imajo pa cni prav, ne vem. Jaz hodim
v cerkev. Sicer pa to ni važno. Vsak ima svo-
je misli, kadar je pa hudo, smo vsi drug
drugemu podobni. Smilite se mi... Sam
vem, kako je, kako je bilo, ko sem čakal
Bozjo... Če Bog da, se bo vse srečno se-
šlo. Tudi če bo obsojen na ječo, ga bodo mo-
goče zamenjali za koga drugega. Eh, če bi
bil jaz v Parizu, bi pa kar nastopil, kakor
v starih časih: prevzel bi njegovo zaščito.
Sicer se bo pa gotovo tam našel zanj advo-
kat. Kar nič se ne razburjajte. Mogoče pa
sploh ni aretiran, ampak so se samo pisma
izgubila...

Jeanne je bila solzna. Čutila je, da ji sree
polni ljubezen in da se ji hoče mnogo, mnogo
povedati. Ni pa mogla izgovoriti nobene be-
sede več. Vrnil se je Zaharkévič: čas je, Je-
anne se je poslovila od Nikolaja Iljiča. In
tako mu je ni povedala tega, kar je čutilo

njeno srce. Ko je pa Nikolaj Iljič objel Je-
anne-o, je začutil na svoji trdi, zdelani roki
vročo kapljico. Razumel jo je, razumel je vse.
To srečanje je bila zadnja beseda Moskve.
Pred tem srečanjem je mislila Jeanne, da so
z nje vsi samo zato ljubeznivi, ker so komu-
nisti in ker je Andrej njihov tovariš. Zdaj je
pa razumela še drugo. Zdi se, da je razumela
vse in se je dušila od bolesti. Dušila jo je
radost.

Izkazalo se je, da je Zaharkévič stopil v
pekarijo in je prinesel Jeanne-i pecivo. Še
vedno je s svojimi pasjimi očesi gledal v
okno vagona, v katerem je bilo videti Je-
anne-in obraz. Bilo mu je težko. S pecivom
vred bi bil rad oddal Jeanne-i tudi svoje
srce. Zdaj ni več vedel, kaj naj napravi s
svojim neumnim sream. Čemu naj bo ono
Jeanne-i? In Zaharkévič je skrbno prigo-
varjal:

— Glejte, da se na potovanju ne prehladi-
te. Pecivo, se mi zdi, da imate vi vari, poseb-
no eno z marmelado iz višenj.

Lokomotiva se bo vsak hip zganila. Mo-
skva je že v ozadju. Jeanne pravi:

— Zaharkévič, stopite bližje, hitro!...

(Dalje prih.)

Najboljša v materialu in v konstrukciji so:

Josip Petelinca
živalni stroji in kolesa
Gritzner, Adler, in Phönix.

Najlepše opreme, pouk v voženju
brezplačen.

Nizke cene tudi na obročna plačila.

Ljubljana ob vodi blizu Prešer-
novega spomenika.

TISKARNA
MERKUR
LJUBLJANA
SIMON GREGORČIČEVA UL.

se priporoča

za naročila v tiskarsko
stroko spadajočih del.

Tovarna perila
„Triglav“

priporoča svojo veliko zalogo
vsakovrstnega moškega perila

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača
50 par. Za debele tiskane
pa Din 1.—.

Išče se

stanovanje, obstoječe iz
kuhinje ter dveh sob v
centrumu mesta. Plača se
dobro. Ponudbe na upravo
lista pod »Stanovanje«.

Premog - čebin

Woltova 1/II. - Telef. 2088

Veliko izbiro volnenih jopic,
puloverjev vsa-
kovrstnih oluz, perila, kravat, vezenin in nogavic,
rokavic ter zimskega perila priporoča po izredno
nizkih cenah

IGNACIJ ŽARGI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta.